

Data: 30.05.2025

Dotyczy: [Rzeczpospolita](#)

ODPOWIEDZIALNOŚĆ BYŁEGO CZŁONKA ZARZĄDU ZA ZALEGŁOŚCI Z UMOWY NAJMU

Członek zarządu ponosi odpowiedzialność także za przyszłe wierzytelności wymagalne wobec spółki z o.o., jeżeli zobowiązanie będące ich podstawą powstało lub istniało w okresie pełnienia przez niego funkcji członka zarządu.

Tak stwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z 15 listopada 2024 r., sygn. akt II CSKP 1154/23.

STAN FAKTYCZNY

W 2013 r. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (spółka A.) zawarła umowę najmu lokalu użytkowego na potrzeby prowadzenia w nim działalności gospodarczej. W marcu 2014 roku do umowy najmu w miejsce wynajmującego wstąpiła R. sp. z o.o. Z kolei do zarządu spółki A. została powołana J.A. (pозwana), która pełniła funkcję członka zarządu od 27 czerwca 2014 r. do 1 października 2014 r.

Działalność gastronomiczna prowadzona przez spółkę A. nie przynosiła dochodu. Pozwana uczestniczyła w rozmowach z wynajmującym co do zaległości czynszowych. Ostatecznie spółka A. uregulowała jedynie część swoich należności wynikających z umowy najmu – za okres od 1 kwietnia 2014 r. do 31 czerwca 2015 r.

Wobec naruszenia obowiązków wynikających z umowy najmu powód rozwiązał tę umowę i wystąpił o zapłatę przeciwko spółce A. Egzekucja określonych należności nie powiodła się, a komornik umorzył postępowanie w związku z brakiem jego skuteczności.

WYROK SĄDU NAJWYŻSZEGO

W toku procesu sądy ustaliły, że stan niewypłacalności spółki A. wystąpił około 1 lipca 2014 r., wniosek o ogłoszenie upadłości natomiast powinien być zgłoszony około 15 lipca 2014 r.

W ocenie sądów pierwszej i drugiej instancji wszystkie przesłanki odpowiedzialności pozwanej zostały spełnione, w związku z czym wyroki zostały wydane na korzyść powoda. Od wyroku sądu apelacyjnego pozwana wniosła skargę kasacyjną.

Sąd Najwyższy, oddalając skargę kasacyjną, zwrócił uwagę na zasady odpowiedzialności członka zarządu uregulowane w art. 299 § 1 kodeksu spółek handlowych. Przesłankami tej odpowiedzialności są: istnienie zobowiązania spółki w czasie sprawowania funkcji przez członka zarządu oraz bezskuteczność egzekucji tego zobowiązania z majątku spółki – zarówno w okresie sprawowania funkcji, jak i już po odwołaniu danej osoby z zarządu.

KOMENTARZ AUTORKI

Odpowiedzialność członków zarządu wynika m.in. z art. 299 § 1 kodeksu spółek handlowych (KSH). Polega ona na tym, że w przypadku bezskutecznej egzekucji przeciwko spółce członkowie zarządu odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania.

W omawianym wyroku Sąd Najwyższy podkreślił, jak bardzo ważne jest rozróżnienie pojęcia zobowiązania od wierzytelności. Jest to istotne, ponieważ jedną z możliwości uwolnienia się przez pozwanego członka zarządu od odpowiedzialności, jest wykazanie, że zaprzestał on pełnienia funkcji w zarządzie przed powstaniem zobowiązania spółki. Na tę okoliczność powoływała się pozwana w danym procesie, jednak Sąd Najwyższy ostatecznie uznał, że mylnie utożsamiała ona pojęcie zobowiązania z pojęciem wierzytelności.

Zobowiązanie jest stosunkiem cywilnoprawnym łączącym dłużnika i wierzyciela, a więc jest podstawą do spełnienia określonych świadczeń przez strony tego stosunku. Wierzytelność natomiast wynika z takiego konkretnego zobowiązania i obejmuje uprawnienia wierzyciela względem dłużnika. W omawianym wyroku zobowiązaniem był stosunek najmu i istniał on już w momencie, kiedy pozwana objęła funkcję członka zarządu. Fakt, że wierzytelności z tytułu czynszu najmu zostały uregulowane za okres, w którym pozwana pełniła funkcję członka zarządu, nie miał wpływu na jej odpowiedzialność za kolejne, przyszłe wierzytelności wynikające z tego stosunku najmu.

Jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy, odpowiedzialność członka zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością za zobowiązanie do zapłaty czynszu wynikającego z umowy najmu za okres, w którym dana osoba już nie pełniła funkcji członka zarządu, jest uzasadniona m.in. tym, że w czasie sprawowania funkcji członka zarządu dana osoba miała wpływ na istnienie tego zobowiązania. Przykładowo, dana osoba, będąc jeszcze członkiem zarządu, mogła podjąć czynności zmierzające do rozwiązania umowy najmu.

Przyjęta zasada odpowiedzialności jest także spójna z obowiązkiem nałożonym na członka zarządu, a polegającym na konieczności złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości w przypadku powstania stanu niewypłacalności spółki. Ogłoszenie upadłości spowodowałoby wówczas wymagalność wszystkich zobowiązań (także w zakresie przyszłych wierzytelności). Dlatego omawiana odpowiedzialność członka zarządu za zobowiązania spółki jest postrzegana również jako konsekwencja zaniechania złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości. Jednocześnie warto podkreślić, że w przypadku, jeżeli członek zarządu wykaże, że we właściwym czasie złożył wniosek o ogłoszenie upadłości spółki, wówczas zostałby uwolniony od odpowiedzialności za jej zobowiązania na gruncie art. 299 § 1 KSH.

Nie powinno ulegać wątpliwości, że pełnienie funkcji członka zarządu jest odpowiedzialnym zadaniem. Członek zarządu (lub likwidator) odpowiada za wszystkie zobowiązania spółki, które istniały w okresie sprawowania przez niego danej funkcji, nawet jeżeli wierzytelności wynikające z tych zobowiązań nie były jeszcze wymagalne. Odpowiedzialność przewidziana w art. 299 § 1 KSH nie jest powiązana z tym, czy w okresie pełnienia funkcji członka zarządu przez konkretną osobę powstała określona wierzytelność, ale czy w tym okresie powstało zobowiązanie, z którego taka wierzytelność może wynikać.

Justyna Biskupska, radca prawny, Manager w [pozańskim biurze Rödl & Partner](#)